

JUSTIITSMINISTEERIUM

Kiili Vallavalitsus
info@kiilivald.ee
Nabala tee 2a
Kiili alevik, 75401, Harju maakond

Meie 16.12.2022

nr 20-1/8725

Tähelepanu juhtimine

Lugupeetud Kiili Vallavalitsus

Justiitsministeeriumile esitati taotlus haldusjärelevalve teostamiseks Kiili Vallavalitsuse (edaspidi *vallavalitsus*) korralduse eelnõu „Projekteerimistingimustega Vaela külas Saare maaüksuse detailplaneeringu täpsustamine“.

Vastavalt [Vabariigi Valitsuse seaduse](#) (VVS) § 75³ lõikele 1 teostab Justiitsministeerium haldusjärelevalvet kohaliku omavalitsuse üksuste haldusaktide õiguspärasuse üle. Järelevalve eesmärgiks on tuvastada, kas haldusakt on õiguspärane ega riku avalikku huvi.

Avalik huvi on ülekaalukas huvi kohaliku omavalitsuse või riigi elanike vaatest tervikuna, hõlmates laiemalt ühiskondlikke hüvesid ja väärtusi. Avalikuks huviks laiemalt on ka kogukonna ootus kohaliku omavalitsuse seadusest tulenevate ülesannete (sh projekteerimistingimuste menetluse) õiguspärasele täitmisele.

Haldusakti õiguspärasuse eeldused on sätestatud [haldusmenetluse seaduse](#) (HMS) §-s 54. Nimelt, haldusakt on õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutlusvigadeta ning vastab vorminõuetele.

Kui valdkonna eest vastutav minister või tema volitatud ametnik leiab, et kohaliku omavalitsuse üksuse haldusakt või selle andmata jätmine on õigusvastane ja rikub avalikku huvi, võib ta 30 tööpäeva jooksul haldusakti andmisest või sellest keeldumisest teadasaamisest arvates teha kirjaliku ettepaneku tunnistada haldusakt kehtetuks, viia see õigusnormidega vastavusse või anda nõutav haldusakt välja (VVS § 75³ lõige 4). Sama paragrahvi lõige 8 sätestab, et juhul, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole 30 tööpäeva jooksul pärast valdkonna eest vastutava ministri või tema volitatud ametniku kirjaliku ettepaneku saamist haldusakti kehtetuks tunnistanud, seda õigusnormidega kooskõlla viinud, nõutavat haldusakti andnud või haldusakti tagajärgede kõrvaldamist otsustanud, võib valdkonna eest vastutav minister või tema volitatud ametnik halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras esitada protesti.

Justiitsministeerium rõhutab, et kuna vallavalitsus ei ole kõnealust haldusakti veel andnud, vaid tegemist on haldusakti eelnõuga, ei teosta Justiitsministeerium haldusakti eelnõu üle järelevalvet. Olles tutvunud projekteerimistingimuste eelnõu ja sellega seotud dokumentidega, peame siiski vajalikuks Teie tähelepanu juhtida järgnevale.

Eelnõu õiguslikeks alusteks on muuhulgas märgitud [ehitusseadustiku](#) (EhS) § 27 lõike 1 punkt 2 ja lõike 4 punkt 7. EhS § 27 lõike 3 kohaselt ei anta § 27 lõike 1 alusel projekteerimistingimusi muuhulgas detailplaneeringus kehtestatud planeeringulahenduse olemuslikuks muutmiseks ega üldplaneeringut muutva detailplaneeringu täiendamiseks.

Kiili Vallavolikogu 19.08.2021 otsusega nr 28 „Vaela külas Saare maaüksuse detailplaneeringu kehtestamine“ kehtestatud detailplaneering sisaldab Kiili valla üldplaneeringu muutmise ettepanekut. Projekteerimistingimuste eelnõu ei sisalda arutluskäiku, milliste kaalutluste tulemusel ja millisel

õiguslikul alusel peab vallavalitsus võimalikuks, õiguspäraseks ja põhjendatuks kõnealuse detailplaneeringu täpsustamist projekteerimistingimustega EhS § 27 lõike 1 alusel.

Samuti ei nähtu eelnõu seletuskirjast piisavalt selgelt see, milliste kaalutluste alusel ei ole detailplaneeringu eelnõu kohane muutmine vallavalitsuse hinnangul planeeringulahenduse olemuslik muutmine.

HMS § 56 lõike 1 kohaselt peab kirjalik haldusakt ja soodustava haldusakti andmisest keeldumine olema kirjalikult põhjendatud. HMS § 56 lõikest 2 tulenevalt peab haldusakti põhjenduses märkima haldusakti andmise faktilise ja õigusliku aluse. Riigikohus on rõhutanud haldusakti faktilise ja motivatsiooni omavahelise loogilise sidumise olulisust.¹ Lisaks sätestab HMS § 56 lõige 3, et kaalutusõiguse alusel antud haldusakti põhjenduses tuleb märkida kaalutlused, millest haldusorgan on haldusakti andmisel lähtunud.

Haldusakti põhjendamise kohustusel on mitu eesmärki. Haldusakti motiveerimine toimib muu hulgas nii haldusorgani enesekontrollina kui ka võimaldab halduskohtul teostada haldusakti õiguspärasuse kohtulikku kontrolli. Samuti omavad haldusaktis toodud põhjendused tähtsust haldusakti argumenteeritud vaidlustamisel.² Haldusakti motiveerimise kohustuse olulisust on korduvalt rõhutanud ka Riigikohus, leides, et põhjenduste puudulikkus ja kaalutluste ebapiisav esitamine haldusaktis võib endast põhimõtteliselt kujutada menetlusviga, mis võib kaasa tuua haldusakti tühistamise.³ Haldusakti motiveerimine on vajalik selleks, et isik, kellele haldusakt on adresseeritud, mõistaks, miks ja millisel õiguslikul alusel on haldusakt antud ning haldusakti motiveerimine tagab selle kontrollitavuse.⁴ Haldusakti põhjendamine kui vorminõue on täidetud juhul, kui haldusorgan püüab kirjeldada elulisi asjaolusid/kaalutlusi, mis otsuse tegemise kasuks rääkisid. Diskretsiooni alusel antud haldusakti puhul tuleb lisaks selgitada kaalutlusi, mis viisid otsuse tegemiseni ning valikudiskretsiooni korral – miks täpselt tehti just selline otsus ja mitte teistsugune.⁵

Kuivõrd projekteerimistingimuste andmise otsustamine on diskretsiooniotsus, tuleb otsuse tegemisel arvestada kõiki olulisi asjaolusid, kaalutlused peavad olema loogiliselt jälgitavad ning otsuse motiveerimine on äärmiselt oluline kõikide asjasepuutuvate osapoolte jaoks⁶. Kuna projekteerimistingimuste eelnõu on motiveeritud puudulikult, ei ole Justiitsministeeriumi hinnangul eelnõust võimalik järeldada, et vallavalitsus on veendunud projekteerimistingimuste väljastamise lubatavuses, sh projekteerimistingimuste väljastamisest keeldumise aluste (EhS § 32) puudumises.

Kohalikul omavalitsusel on põhiseaduse §-st 154 tulenev enesekorraldusõigus, mille põhisisuks on kohaliku omavalitsuse otsustus- ja valikudiskretsioon kohaliku elu küsimuste lahendamisel. Seega on vallavalitsusel kaalumise tulemusel iseseisvalt võimalik jõuda otsustuseni, kuidas tagada detailplaneeringus kavandatud tegevuse elluviimise ning sellega seotud otsuste õiguspärasus.

VVS § 65 lõike 1 kohaselt kuulub ruumilise planeerimise alase tegevuse korraldamine, järelevalve ja nõustamine Rahandusministeeriumi valitsemisalasse. Seega on Teil võimalik vajaduse korral õiguspärase planeerimismenetluse läbiviimise osas nõu saamiseks pöörduda Rahandusministeeriumi poole.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Juta Jõgis
Nõunik

¹ RKHKo 3-3-1-62-02, p 12

² A. Aedmaa jt. „[Haldusmenetluse käsiraamat](#)“, lk 299-300

³ RKHKo 3-3-1-28-12, p 15

⁴ RKHKm 3-3-1-4-97, p 2

⁵ M.Mikiver. Haldusmenetlus ja haldusakti koostamine, lk 29

⁶ RKHKo 3-3-1-64-02, p 16

Juta Jõgis 620 8114
Juta.Jogis@just.ee